

Jacob Wilhelm Gerss (J. W. Gerss)

1784 - 1844

Född i Stockholm. Släkten härstammade från Finland. Utbildad vid Konstakademien, framför allt i arkitektur för Louis Jean Desprez och Carl Fredrik Sundvall. Ledamot av Konstakademien från 1812 och dess sekreterare från 1816. 1837 befordrad från kapten till major i flottans mekaniska stat, med titeln major mekanikus.

Från 1806 var J. W. Gerss verksam som konduktör (arkitekt) vid Överintendentsämbetet (föregångare till Byggnadsstyrelsen och Statens fastighetsverk). Han ritade ett antal landsortskyrkor och andra byggnader, men var mer känd som tecknare än som arkitekt. Under hela sitt liv deltog han i utställningar på Konstakademien, särskilt med teckningar av arkitektur och ruinbilder. Han var också verksam som konstkritiker.

I början av 1800-talet började synen på de medeltida ruinerna förändras. Tidigare hade man bland annat tagit sten från ruinerna till nya byggnader och använt dem som inhägnader för boskap. Efter en inspektion fridlystes ruinerna i Visby 1805 av Kungl. Maj:t.

J. W. Gerss fick av Överintendentsämbetet uppdraget att dokumentera ruinerna och ta fram ett kostnadsförslag för deras vård. Mellan mitten av juni och början av oktober 1807 mätte han upp och dokumenterade ruinerna i Visby och i några andra socknar på Gotland. Han gjorde också en beskrivning till ritningarna och ett förslag till åtgärdsplan.

Dokumentationen består av 51 akvarellerade teckningar och laverade ritningar samlade under rubriken "Plan Ritningar och Utsigter af Fornlemningarne på Gottland."

Förutom ruinerna i Visby, ofta med omgivande miljö och bebyggelse, avbildas Elinghems och Ganns ödekyrkor och Valdemarskorset vid platsen för slaget vid Korsbetningen. I materialet ingår också en karta över Visby 1807 med ruinerna inritade, tre vyer över staden med ringmuren och en laverad planritning över Roma kloster. De laverade ritningarna visar både planer och arkitektoniska detaljer.

1837 överlämnades materialet från Överintendentsämbetet till Vitterhetsakademien. Idag ingår det i handteckningssamlingen i Riksantikvarieämbetets arkiv.

Annat material i arkivet av J. W. Gerss är akvarellerade teckningar och ritningar av kyrkoruinerna i Sigtuna med en karta (1826) och akvarellerade teckningar av fornborgar och andra fornlämningar i Västmanland med en karta. (1827).

